

KORT FORTALT

Samfunnsøkonomisk analyse av Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Vista Analyse har gjennomført en utredning av BPA-ordningen på oppdrag fra BPA-koalisjonen. Analysen er gjennomført som en samfunnsøkonomisk utredning i tråd med Finansdepartementets utredningsinstruks (R-109/21), og innfrir derfor krav som er satt til kunnskapsgrunnlaget for statlige reformer og investeringer.

BPA er hyppig omtalt, og ofte beskrevet som en krevende og dyr ordning for kommunene. Rapporten viser at det er feil. Det er kun et sted mellom 1,6 og 1,8 prosent av de som har assistanse eller hjemmetjenester som får muligheten til å ha BPA. I flere mediasaker har ledere i kommune-Norge fortalt at de som har BPA også trenger omfattende assistanse som derfor koster mye. Det er også feil. Den typiske arbeidsleder har ifølge Vista Analyse mellom 25 og 32 timer assistanse i uka.

Analysen viser at BPA er en kostnadseffektiv ordning med årlig innsparing på 2,5 mrd kroner. BPA kommer istedenfor andre og dyrere tjenester, og er en smart måte å levere assistanse på – lave administrasjonskostnader og med assistenter med arbeidstid kun dedikert til arbeidslederne.

Rapporten viser at en forbedret BPA-ordning vil redusere utenforskap. Gitt at lovverket garanterer at BPA er en likestillingsordning så vil flere kunne bruke BPA, og til mer. Analysen viser at det vil utløse store gevinster. Kun basert på deltakelse i arbeid anslår Vista Analyse det til 6,65 mrd kroner over en tiårsperiode. I tillegg kommer gevinster som ikke kan måles i penger: Likestilte hverdags- og familjeliv, deltakelse i utdanning og i samfunnet. En bedre BPA-ordning vil også gjøre at flere pårørende vil kunne være i jobb, fordi assistenter vil kunne gjøre det de ellers er nødt til.

Rapporten fra Vista Analyse viser at det å flytte BPA-ordningen ut av helselovverket er en viktig forutsetning for å realisere gevinster som knyttes til likestilling og samfunnsdeltakelse. Rapporten dokumenterer at det er store forskjeller i kommune-Norge, og konkluderer at å flytte forvaltningen fra kommunene til staten vil gjøre at forvaltningen blir mer lik for alle i hele Norge. Det å flytte forvaltningen til staten vil også gjøre at assistansen kan brukes utenfor bostedskommunen, som er særlig viktig for å kunne utløse gevinster for utdanning og arbeid.

Hovedfunn:

- Kostnadene per time BPA er bare 60–80 % av andre sammenlignbare tjenester i kommunene
- Over offentlige budsjetter og i kommune-Norge gir bruk av BPA en årlig innsparing på et sted fra 1-3 mrd kroner, med et beste anslag på 2,1 mrd kroner. I tillegg kommer innsparinger knyttet til inndekning gjennom skattesystemet på 400 mill kroner.
- Med endringer av BPA-ordningen som garanterer likestilling og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv vil den prissatte samfunnsøkonomiske gevinsten være på 6,65 mrd kroner. Gevinst knyttet til økt arbeidsdeltakelse blant de som da vil ha BPA er 3,344 mrd kroner, mens gevinst knyttet til økt arbeidsdeltakelse blant pårørende er 3,21 mrd kroner.

Les hele rapporten på:

bpa-koalisjonen.no